

ผลงานวิจัยและการพัฒนา
เรื่อง การพัฒนารูปแบบห้องสมุดประชาชน
ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์
เป็นห้องสมุดดิจิทัล

การพัฒนารูปแบบห้องสมุดประชาชน
ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัล

นางสาวนพกนก บุรุษนันท์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์
วิทยฐานะเชี่ยวชาญ ตำแหน่งเลขที่ 360

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อเรื่อง: การพัฒนารูปแบบห้องสมุดประชาชนในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์
เป็นห้องสมุดดิจิทัล

ผู้วิจัย: นพกนก บุรุษนันท์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและสภาพความต้องการของการพัฒนาห้องสมุดประชาชน“เฉลิมราชกุมารี” อำเภอยางตลาดจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัล 2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัล 3. เพื่อประเมินความเหมาะสม และความพึงพอใจ ของการพัฒนารูปแบบห้องสมุดประชาชน“เฉลิมราชกุมารี” อำเภอยางตลาด เป็นห้องสมุดดิจิทัล 4. เพื่อนำรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัล ไปใช้ในการขยายผลกับห้องสมุดประชาชนทุกแห่งในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ ขั้นตอนการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหาและสภาพความต้องการของการพัฒนาห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอยางตลาด เป็นห้องสมุดดิจิทัล ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการพัฒนาห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัล โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 78 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร สำนักงาน กศน.จังหวัด ผู้บริหาร กศน.อำเภอรวม จำนวน 20 คน ข้าราชการ บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด บรรณารักษ์ จำนวน 20 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 38 คน รวม 78 คน ระยะที่ 3 เป็นการนำรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัล ที่พัฒนาในระยะที่ 2 มาทดลองใช้ที่ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ แล้วประเมินความเหมาะสม และความพึงพอใจ ของการพัฒนารูปแบบห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัล ระยะที่ 4 นำรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัล ไปใช้ในการขยายผลกับห้องสมุดประชาชน ทุกแห่งในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร สำนักงาน กศน.จังหวัด ผู้บริหาร กศน.บรรณารักษ์ และ ครู กศน.ตำบล รวม 78 คน สมาชิกผู้มาใช้บริการห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอยางตลาดและ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กศน.อำเภอยางตลาด จำนวน 500 คน สมาชิกผู้มาใช้บริการห้องสมุดประชาชนจังหวัดกาฬสินธุ์ 1 แห่ง และห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำนวน 16 แห่ง นักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กศน.อำเภอทั้ง 17 แห่ง รวม 946 คน รวมทั้งสิ้น 1,446 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประกอบด้วย แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของห้องสมุด การดำเนินของ ประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอ ยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา และสภาพ ความต้องการพัฒนารูปแบบการพัฒนาห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัล แบบสอบถาม ความเหมาะสมและความพึงพอใจของการพัฒนารูปแบบการ พัฒนาห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัล ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบัน ด้านทรัพยากรห้องสมุดดิจิทัล อาคารสถานที่เป็นอาคารสองชั้น เป็น เอกเทศมีการตกแต่งแบบเรียบง่ายและจัดสวนหย่อมหน้าอาคารเพื่อเพิ่มบรรยากาศในการเรียนรู้ จัด บอร์ดนิทรรศการรูปแบบธรรมดาทั่วไป ด้านบุคลากรหรือผู้รับผิดชอบในการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล ผู้บริหาร บรรณารักษ์ และผู้รับผิดชอบในห้องสมุดได้รับการพัฒนาในเรื่องการพัฒนาห้องสมุดและ อบรม เฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง บรรณารักษ์และบุคลากรมีการให้บริการกิจกรรมแบบออฟไลน์ ด้าน เทคโนโลยีที่ใช้ในการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลและกิจกรรมที่ให้บริการ ห้องสมุดมีการให้บริการผ่าน เว็บไซต์/เฟซบุ๊ก/ไลน์ มีห้องเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ ด้าน กลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดดิจิทัลที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย ห้องสมุดจัดสรรพื้นที่การ เรียนรู้ออกเป็นห้องต่างๆ เช่น ห้องเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ ห้องคอมพิวเตอร์ห้องโสตทัศนศึกษา เป็นต้น สภาพปัญหาการพัฒนารูปแบบห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอ ยางตลาด เป็นห้องสมุดดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการพัฒนาห้องสมุด ดิจิทัลและกิจกรรมที่ให้บริการ ด้านทรัพยากรห้องสมุดดิจิทัล ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรหรือผู้รับผิดชอบในการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล และด้านกลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุด ดิจิทัลที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย สภาพความต้องการการพัฒนารูปแบบห้องสมุด ประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอ ยางตลาด เป็นห้องสมุดดิจิทัลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านเทคโนโลยีที่ใช้ ในการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลและกิจกรรมที่ให้บริการ ด้านทรัพยากรห้องสมุดดิจิทัล ด้านบุคลากร หรือผู้รับผิดชอบในการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล และด้านกลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดดิจิทัลที่เป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย

2. พัฒนารูปแบบการพัฒนาห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 1) ด้านทรัพยากรห้องสมุดดิจิทัล (Good resources) 2) ด้านบุคลากรหรือผู้รับผิดชอบในการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล (Good librarian) 3) ด้าน เทคโนโลยีที่ใช้ในการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลและกิจกรรมที่ให้บริการ (Good technology and services) 4) ด้านกลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดดิจิทัลที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย (Good

learning center for all) และประเมินความเหมาะสมและความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัล โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3. นำรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นห้องสมุดดิจิทัลไปทดลองใช้ที่ ห้องสมุดประชาชน”เฉลิมราชกุมารี” อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ แล้วประเมินความเหมาะสม และความพึงพอใจ ของการพัฒนารูปแบบห้องสมุดประชาชนในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีผลการประเมินความเหมาะสมของการพัฒนารูปแบบห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัลในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบห้องสมุดประชาชนในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

4. การนำรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดเป็นห้องสมุดดิจิทัล ไปใช้ในการขยายผลกับห้องสมุดประชาชน ทุกแห่งในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สามารถนำรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัลไปใช้กับห้องสมุดประชาชนจังหวัดกาฬสินธุ์ 1 แห่ง และห้องสมุดประชาชนอำเภอ 16 แห่ง รวมทั้งสิ้น 17 แห่ง โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมของการพัฒนารูปแบบห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นห้องสมุดดิจิทัลในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบห้องสมุดประชาชนในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, ห้องสมุดประชาชน, ห้องสมุดดิจิทัล